

SZOCIOLÓGIAI FELDOLGOZÁS

/Az életmód kulturális elemei című vizsgálatról./

1980.

Witt Lászlóné
Csurgó Jókai ut, 1/A

Bevezetés

Valóság nyiss tért magadnak. Mutasd meg a fénylő és sötét arcodat. Az élet buktatói láncszemet alkotnak, és benned utat taposnak.

A fenti gondolatok után, nehéz lett volna hozzáfogni- e munkához anélkül, hogy mélyen ne nézzek az emberi erő és akarat vizébe, mely tiszta, vagy zavaros hullámot ver.

Vajon hány igaz emberi érzés tört össze? Ki tudja hányan csalódtak? Hány ember elégedett? Így, vagy úgy jött-e buktató? Hányan hisznek a jövőbe? A pillanatnak élni, és más kárára cselekedni az emberiség mély megalázása. A jobb, a szebb jövő attól függ, hogy milyenek vagyunk mi emberek. Érdemes-e élni? Harcolni másokért, a jövőért? Tudunk-e hálásak lenni, és ha kell másokért élni? Alázattal és bosszu-vágy nélkül elfogadni azt amit az élet diktál. Az emberek tudnak hinni, csak nem szabad becsapni őket. Példamutatással lehet kivívni az emberek bizalmát. Kitartó szívós munkával elérni mind azt amire a becsület tanít, hogy határvonalat szabjunk az erőszak előtt.

A másik mélypont, mely ellentétes minden emberi kapcsolat szépségével. - A barátság lassan csak fogalom lesz. Legtöbb ember érdekből barátkozik. A látszatok, ülelgetések nem adnak biztos talajt a tiszteletnek, és a szeretetnek. A klikkek érdek csoportja hány ember életét keserítette meg? Zömével igazságtalanul. Megengedhető-e mind ez ma? A Szocializmust erősítő hazánkba. Tudunk-e gátat vetni és helyes lépést tenni? Megállítani a rohanó sodrást, és egymást megbecsülve élni. Nyugodt lelkiismerettel elindulni újra, és igazán a szocializmus elvei alapján küzdeni a mindennapjainkat.

A Somogyi Erdő és Fafeldolgozó Gazdaság csurgói Üzemében végzett felmérés során, kérdőívet kitöltött 50 férfi és 50 nő, összesen: 100 fő.

A kitöltésre kiadott kérdőív a kulturális elemekkel foglalkozik. Mégis szükségesnek látom a kitérő vallomások ismertetését is, melyeket beszélgetések alkalmával jegyeztem. Első kérdés. Szeretné-e továbbképezni magát? Elsősorban azok, akiknek megvannak hozzá a feltételek. Kimagasló értelem, tudás vágya, családi körülmények, szorgalom, talán a becsvágy, és a lehetőségeknek különböző ágai. A helyes irányítás sokat segíthetne.

A táblázat tükrözi a nemek közti megoszlást. Továbbtanulási igény férfiaknál 36 az 50-ből, míg a nőknél csak 19 igényli a továbbképzést.

Szeretné-e továbbképezni magát?

	férfi	%	nő	%
Nem	14	28	31	62
Igen a szakmában	26	52	13	26
Igen, más szakmába	2	4	5	10
Igen, ideológiai-politikai téren	2	4	1	2
Egyéb	6	12	-	-

Mi ennek az oka? A nők mindig is hátrányos helyzetbe voltak, vannak, és lesznek a jövőben is. A nők vállára a tanulás nélkül is több teher nehezedik. A család ellátása a munka mellett, nem kis feladat. Emiatt panaszkodnak kimerültségről, idegességről. A fejfájás aztán megkeserít mindent. Az anya túlterheltsége miatt a gyerekek gondozásában, nevelésében súlyos hátrányok mutatkoznak. Régen sok gyereknek nem volt mit reggelizni, ma meg nincs idő reggelizésre. Ezek után mit tegyen kockára egy anya a tanulás érdekében.

Persze vannak kivételek. Ahol ép és egészséges a nagymama. Segítő kész a férj. Csek így lehet. A jelenlegi továbbtanulás is a férfiak javára billenti a mérleget.

Jelenleg tanul-e valahol?

	Nem		Állami főiskola Egyetem		Közép- iskola		Marxista Lenini is.		Szakmai Tovább képző	
		%		%		%		%		%
Férfi	37	74	2	4	2	4	4	8	4	8
Nő	39	78			2	4	1	2	6	12

Ezenkívül nyelvet tanul: 1 férfi - 2 % 2 nő - 4 %

Egyenlőségről beszélünk. Ez csak részben fedi a valóságot. Sok esetben ellentmondások születtek. Pl. voltak traktoros lányaink, és rákellott jönni, hogy ez nem helyes, ez nem lehet. Egészségi szempontból főleg káros. Hogy egyenlő jogai vannak úgy a nőnek is mind a férfinak, de határokkal. A nő köztudtsága ígyis nagyobb a gyerekek miatt. A családi nevelés hatása - természetesen a jó irányu, nélkülözhetetlen minden társadalomban. Éppen ezért nem jut ideje egy anyának, vagy ha jut is kevés, hogy részt vegyen kulturális rendezvényeken. Az adatok ezt bizonyítják.

Részt vesz-e munkahelyi kulturális rendezvényen?

	férfi	%	nő	%
Nem	27	54	41	82
Ritkán	12	24	3	6
A legtöbb alkalommal	11	22	6	12

Mivel a megkérdezettek többsége házas, így elválasztási határt nem lehet megállapítani, hogy kinek van több ideje művelődni, szórakozni. Az viszont tény, hogy a fiatalok - illetve nem házasok körében is gyakran elhangzik az időhiány miatti panasz.

Családi állapota?				
	férfi	%	nő	%
Házas	42	84	41	82
Nem házas	5	10	7	14
Elvált	3	6	1	2
Özvegy	-	-	1	2

A fiatalok többsége vidéki. Éppen ezért nehéz összefogni a fiatalságot egy, egy munkahelyi rendezvényre. Nincs idő és lehetőség a közélet nevelésére. De hiányként vetették fel a kiküldött előadók fel nem készültségét is. Kár lenne azt hinni, hogy az egyszerű embernek nincs ítélő képessége. Voltam olyan előadáson, hogy mindenki csak ült, és várt még akkor is, mikor már az előadó csomagolt. De voltam olyanon is mikor előadás közben elszállingóztak az emberek.

Sokan kifogásolták egy, egy műsor, és egy, egy szöveg értelmét. Pl. "Minden sarkon álltam már, minden lépcsőn ültem már". Megkérdezték tőlem. Ez milyen eszmei nevelést ad? Természetesen nehéz volt rá válaszolnom, mivel nem ismerem az egész szöveget. Viszont tény, és elgondolkodtató, hogy egy, egy műsor nevelő hatása kifogásolható. Mind ahogy az is meglepő, hogy a megkérdezettek fele kedveli a televízió műsorai közül a krimi-filmeket, és csak csekély százaléka a kül és gazdaságpolitikai fórumokat.

Kedvelt műsor a tévében

	férfi	%	nő	%
TV híradó	28	56	16	32
Színházi közvetítés	9	18	20	40
Kék-fény	13	26	21	42
A Hét	17	34	23	46
Vetélkedő	16	32	24	48
Tévéjátékok	7	14	18	36
Kül és gazdaságpolitikai fórum	8	16	5	10
Krimifilmek	25	50	25	50
Magyar, mai tárgyú filmek	4	8	12	24
Sportközvetítések	21	42	9	18
Ismeretterjesztő kisfilmek	16	32	12	24
Könnyűzenei műsor	13	26	28	56
Egyéb /kabaré/	1	2	-	-

Több alkalommal kifogásoltam a krimifilmek és a kék-fény közvetítését. Nem tudom milyen nevelő hatása van. Szórakozást, kikapcsolódást nem ad. Ha csak azt nem, hogy megtanulunk még jobban izgulni, félni, ajtót zárni pontosan - idegkimerültségig. Vagy ez is valami? Lehet, hogy tévesen ítélem meg? Hisz ötletet ad a rosszra hajlamossáknak. Ez is jó? Szükség van erre?

Természetesen van pozitív oldala is az igényeknek. Pl. a vetélkedők kedvelése, mely nem csak a tévé műsorai közül kedvelt, de az üzemen belül is hagyományai vannak. Rendeztek: munkavédelmi, dicső százharminchárom nap, történelmi, politikai, gazdasági, felszabadulási vetélkedőket.

Talán némi magyarázattal szolgál a táblázat, melyen látható, hogy a 30 év körüliek vannak többségben. Erre enged utalni a könnyűzenei műsor kedvelése is, mely elég jelentős százalékat ad.

	<u>Kor?</u>			
	férfi	%	nő	%
16-20 éves	2	4	1	2
21-30 "	10	20	22	44
31-40 "	19	38	18	36
41-50 "	12	24	8	16
50 felett	7	14	1	2

A televízió nagy szerepet játszik a szórakozás, művelődés terén. Háttérbe szorítja a színházi előadások látogatottságát. A kisebb települések mégjobban a televízió műsoraira vannak utalva. A kérdőíven többen megkérdőjelezték: Csurgón? - Színházi előadást nézni? - Élőben?

A kevesebb idő igénybevétele is a televízió mellett dönt. Kinek van ideje pl. Kaposvárra utazni, hogy egy színházi előadást megnézzon. A költségeket ne is említsem.

Jár-e színházba, hangversenyre?

	férfi	%	nő	%
Ritkán	32	64	26	52
Gyakran	1	2	-	-
Nem	17	34	24	48

A mozi látogatás helyzetképe ugyan az mind a színház esetében Csurgó ezen a téren is komoly problémával küszködik. Nincs megfelelő helység. A kulturált hely nem biztosított.

Jár-e moziba?

	férfi	%	nő	%
Ritkán	33	66	24	48
Gyakran	5	10	1	2
Nem	12	24	25	50

Másik oldalról vizsgálva a helyzetet. A civilizációs fejlődés gyors üteme, úgy tűnik káros hatás a szellemi fejlődésre. A többért meg kell dolgozni. Pénz kell az anyagi javakhoz. Nyolc óra a munkahelyen, hat óra otthon a háztartási munkák elvégzéséhez, és hol van még a gyerek nevelése. Ezek után, hogy lenne idő és kedv a szórakozásra, művelődésre. A művelődés még hátrányosabb helyzetben van, mivel plussz megerőltetést kíván. Esztétikai nevelésünk kibontakozása még nem érte el a megfelelő szintet.

Kirándulásai során mi érdekli?

	férfi	%	nő	%
Építészeti műemlékek	19	38	15	30
Múzeumok kiállítások	7	14	14	28
A táj jellegzetességei	22	44	12	24
Néprajzi hagyományok	1	2	4	8
Kirakatok	1	2	5	10

Bár a táblázat nem teljesen mutatja az elmaradást, de kérdésekre mégis zavaros választ adtak. Arra, hogy mit ért ez alatt - a táj jellegzetessége, nem volt pontos válasz. Hazánk területén vannak ugyan kimagasló eredmények, de még nem minden rész vált azzá. Az emberek többsége még nem tudja igazán értékelni a művészi alkotásokat. /A giccs még mindig hódolt./ Elválasztás képpen jegyzem meg. Tisztelni kell a múlt szépségét, őrizni a hagyományokat, és újat építeni a jövőnek.

Kétséget kizárva, ismét a nők hátrányos helyzetére kellene hivatkoznom a magasabb iskolai végzettség arányításánál. Csak egyet említek. Amíg hét férfi főiskolai szinten végzett, addig a megkérdezett nők közül egy sem érte el ezt a végzettséget.

	Iskolai végzettsége?			
	férfi	%	nő	%
8 ált. alatt	14	28	12	24
8 ált.	5	10	16	32
Szaktanácsképző	7	14	9	18
Középiskola	17	34	13	26
Főiskola, Egyetem	7	14	-	-

Ugyan így példálózhatnák a munkabeosztás ismertetésénél is. A tizenkettő termelésirányító férfi mellett, csak kettő nő végez irányító munkát. Vagy vegyük fordítva. Husz nő segédmunkás, és csak tizenegy férfi tölt be ugyan ilyen munkakört.

	Milyen beosztásban dolgozik?			
	férfi	%	nő	%
Termelésirányító	12	24	2	4
Alkalmazott	12	24	17	34
Szaktanács	8	16	3	6
Betenített munkás	7	14	8	16
Segédmunkás	11	22	20	40

Az okok keresése nem mindig tükrözi a valóságot. Hivatkozni, példálózni mindegyik fél tudna.

Tovább lépve a művelődés egyik külső bizonyítékához a könyv kulturális jelentőségéhez, mely elősegíti a felemelkedést. Így örvendetesnek mondható a táblázaton látható eredmény.

Hányan vásároltak könyvet?

	férfi	%	nő	%
Könyvet vásárolt	37	74	34	68
Nem vásárolt	13	26	16	32

Még jobban örvendetes az, hogy az üzemek belül elindult egy akció, melyet Tóth Miklós szervezett. Bizományi jelleggel könyveket árulnak, és az eddigi eredmény biztató. Pl. a decemberi hónapban 2500 Ft. értékű könyvet adtak el. A vásárlók kedvezményben részesülnek, hitelre is lehet vásárolni. Viszont meglepően kevés az üzemi könyvtár tagjainak száma. Nyolcvannégy fő. Ehez tudnánk kell, hogy közel ezer főt foglalkoztató üzemről van szó. A könyv vásárlásával ugyancsak elégedettek lehetünk, mert a megkérdezett 50 férfi 578 kötet könyvet vett összesen. A nők ezt az arányt felülmúlták, mivel az 50 nő összesen 780 könyvet vásárolt. /A vásárlásra vonatkozó darabszám 1980. évre vonatkozik./

Tagja-e községi, vagy üzemi könyvtárnak?

	férfi	%	nő	%
Könyvtári tag	17	34	14	28
Nem tag	33	66	36	72

Amint látjuk a megkérdezettek közül, harmincegy a könyvtári tag. Ez az össz-létszámhoz viszonyítva jó aránynak mondható. Az üzem könyvtárának kötet száma 1416. Legolvasottabbak a szépirodalmi könyvek. Minimális a szakkönyvek iránti érdeklődés. A mesekönyveket azok viszik akiknek ugyan idejük nincs olvasásra, meg kedvük se sok, csupán a szocialista brigádmozgalomnak felajánlásának tesz eleget. Ez utóbbi részben kötelező jellegű.

Az amatőr mozgalom a legsivárabb minden eddigi adatnál.
Mindössze három férfi és egy nő élvezi a hobbi örömeit.

Részt vesz-e valamely amatőr csoport munkában?

	Férfi	%	Nő	%
Igen	3	6	1	2
Nem	47	94	49	98

Ez az adat is időhiányra utal. Nincs idő kedvtelésre. Munka és munka, pénz és pénz. Ez lenne a jelszó? Kár megtagadni önmagunkat. Elvonnai minden szépet életünkéből. Mért nem lehet helyesen gazdálkodni az idővel? Ezek a kérdések is sokaknál megoldásra várnak.

Rendkívül biztató, hogy a tömegkommunikációs eszközök közül a sajtó nagy szerepet játszik kulturális életünk kialakulásában. Minimális kivétellel minden csalárhoz eljut valamely napilap, vagy folyóirat.

Hányan fizetnek elő napilapot és mennvit?

	férfi	%	nő	%
Előfizet	48	96	48	96
Nem fizet elő	2	4	2	4
	22-en 1-et		16-an 1-et	
	16-an 2-öt		14-en 2-öt	
	6-an 3-at		9-en 3-at	
	3-an 4-et		5-en 5-öt	
	1 sz.6-ot		4-en 4-et	

Méltán lehet büszke a Somogyi Néplap Szerkeztőségére, hogy ujságának - napilapjának nagy az olvasók tábora. Az itt feltüntetett adat is bizonyítja. De a Nők lapja és a Népszabadság olvasottsága is eléri a megfelelő arányt.

Milyen napilapot, folyóiratot olvas?

	férfi	%	nő	%
Somogyi Néplap	37	74	40	80
Nők - Lapja	13	26	18	36
Képes újság	4	8	13	26
Népszabadság	13	26	15	30
Családi Lap	5	10	8	16
Magyar Ifjuság	1	2	4	8
Füles	5	10	6	12
Magyarország	6	12	2	4
Rádió TV újság	3	6	4	8
Népszava	-	-	2	4
Ország Világ	3	6	1	2
Szabad Föld	2	4	1	2
Magyar Nemzet	2	4	2	4
Ludas Matyi	3	6	4	8
Dunántúli Napló	-	-	1	2
Fórum	-	-	1	2
Ezer-mester	1	2	2	4
Fotó	-	-	1	2
Népsport	5	10	2	4
Barátnő	1	2	1	2
Tanácsok Lapja	-	-	1	2
IM	-	-	2	4
Uj Tükör	1	2	1	2
Kertészet	-	-	1	2
Faipari	1	2	-	-
Magyar Hírlap	4	8	-	-
Népfront	1	2	-	-
Hétfői hírek	2	4	-	-
Nemzetközi Szemle	1	2	-	-
Élet és Tudomány	1	2	-	-
Rakéta	1	2	-	-

Ez utóbbi táblázat hűen tükrözi, hogy a nőknek is megvan a kulturáltság felé az igényük. Mind ahogy az is tényként mutatkozik, hogy ezen a téren az érdeklődési kör iránya egyenlő arányú.

Mindent összegezve kulturális életünk még nem érte el a megfelelő szintet, de vannak biztató eredmények, melyeket tovább kell erősíteni - helyesen, hogy az életszínvonal emelkedése ne legyen kárára kulturális életünk előmenetelére. Tanuljon meg minden ember művelten élni, viselkedni. Felejtsük el a trágár szavakat, hisz a művelt ember külső alapjának megnyilvánulása a szép intelligens beszéd.

Er a munkan csak várakoz. Csak később lehet
vala hűvös feladatok - a fűtési rendszer gyűjtő
amennyivel együtt. *M. H.*

Ápítványtartalékban van a megpi. Párhuzamosan - a
megpi. művelődési osztályon. *M. H.*

Videó - helyi feladatok alapján.